

VALSTS
PĒTĪJUMU PROGRAMMA
NACIONĀLĀ
IDENTITĀTE

GADSKĀRTU UN VALSTS SVĒTKU LOMA NACIONĀLĀS IDENTITĀTES VEIDOŠANĀ

Brigita Zepa

LU SZF

Svētku loma kopības sajūtas veidošanā

- **Ikdienas dzīves rutīna**, darbs un rūpes par ģimeni vājina sociālās saites un kopējos ticējumus un palielina centrālās un individuālisma tendences, tāpēc nepieciešamas darbības, kuras ļautu indivīdam izjust sevi par sabiedrības veseluma daļu.
- **Rituāli** ir tāds ietekmīgs mehānisms, kurš spēj stiprināt neredzamas saites sabiedrībā. Indivīdiem pielūdzot, godinot vienus un tos pašus objektus, tiek uzkrāta kopējā pieredze, kura palīdz veidot un nostiprināt dziļu emocionālu saistību starp sabiedrības locekļiem.
- **Rituāla elementiem, pielūgsmes, godināšanas objektiem** nav pašiem savas iekšējās vērtības vai jēgas. Sabiedrība ir tā, kura piešķir šiem objektiem nozīmīgumu un tad tie kļūst par kopienu integrējošo rituālu stūrakmeņiem.
  - Etzioni, A. (2004) *Holidays and rituals: neglected seedbeds of virtue*, in: A. Etzioni (ed.) *We Are What We Celebrate: Understanding Holidays and Rituals*, New York University Press

Svētku funkcijas: kopības veidošana, spriedzes noņemšana. Etzioni, A. (2004)

- Pie **kopīgās vērtības** veidojošajiem, A. Etzioni pieskaita svētkus, kuros tiek izmantoti naratīvi, drāmas elementi, ceremonijas, kuru tiešs mērķis ir sekmēt uzticēšanos kopīgām vērtībām. Spilgts šādu svētku piemērs ir Lieldienas, kuru centrālo tēmu veido stāsts par Kristus krustā sišanu un augšāmcelšanos.
- Pie **spriedzi noņemošajiem** svētkiem, autors pieskaita tādus svētkus kā Jaungada svinības, Oktobra svētkus (vācu alus svētki *October Fest*), katoļu Grēku uzklauššanas diena (*Mardi Gras*), ebreju Pavasara svētki (*Purim*) u.c. Šie svētki kalpo atslodzei, tie ir svētki gan gada beigās, gan veltīti gadalaiku maiņas atzīmēšanai, tajos valda brīvāka uzvedība, tiem raksturīga iecietība pret darbībām, kādas cilvēki citkārt neatļaujas. No Latvijā svinamajiem svētkiem šādam tipam visvairāk atbilst Līgo svētki/Jāņi.

Mīta loma svētkos

- **Mītu funkcijas:**

- tie, kas atzīst noteiktā mītā iekodētos uzskatus, vienlaicīgi pieņem mītā atspoguļoto pasaules uzskatu kopumā, tā veidojas piederība grupai, kam šis mīts ir tuvs, kā arī tiek pieņemti šīs grupas noteikumi.
- mīts akcentē atšķirīgo un palīdz novilkt robežas vienai grupai attiecībā pret citām. Vienlaicīgi mīts sniedz saturisku papildījumu grupas pašuztverei.

(George Schopflin. **Nations, Identity, Power. 2000**).

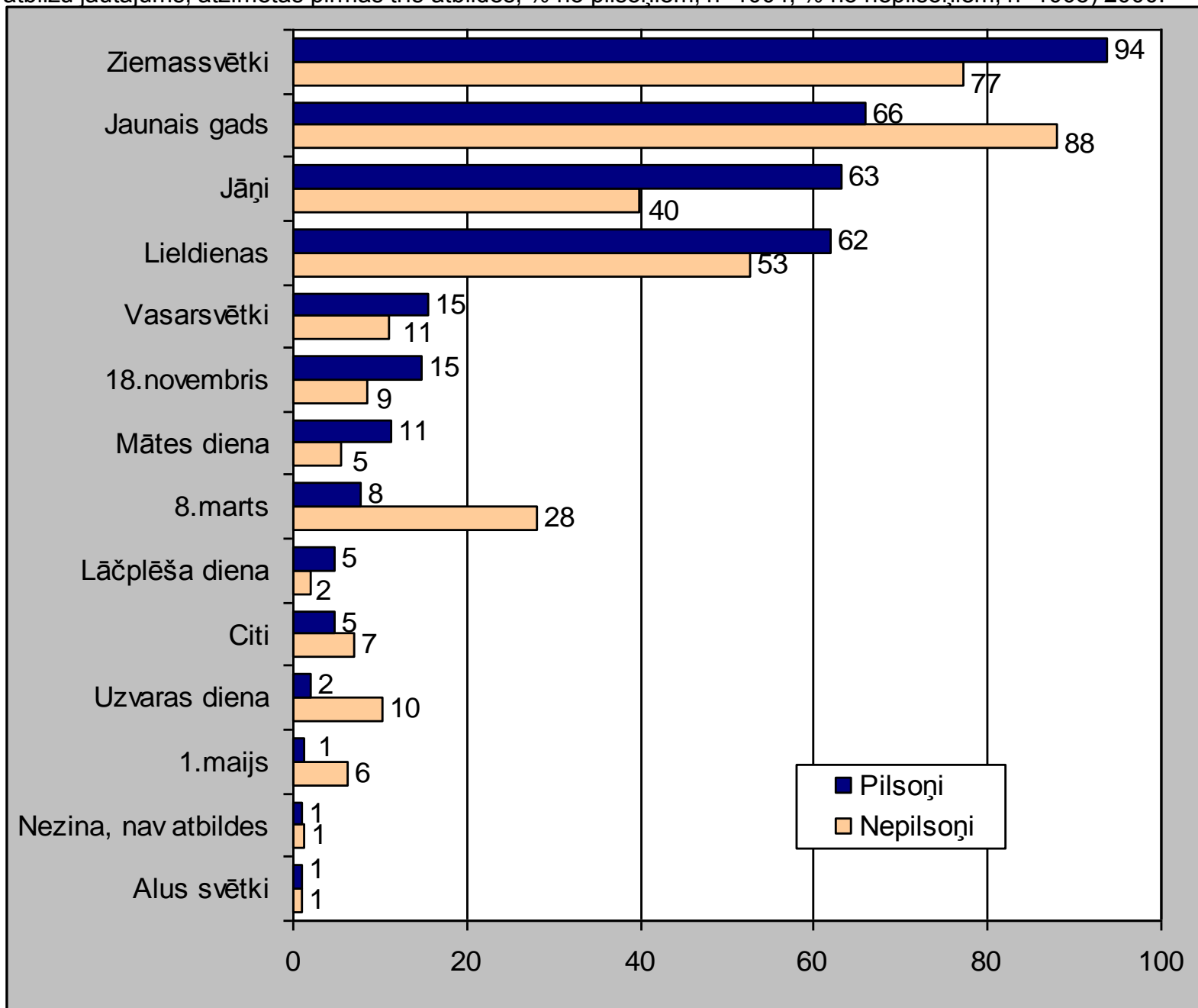
No grupu diskusijām par valsts svētkiem un to svinēšanu

- *Nav krievvalodīgajiem Latvijas iedzīvotājiem izskaidrots, ko nozīmē 4. maijs, kas tas par dokumentu, kas tika parakstīts. (Liepāja, diskusijas valoda – krievu)*
- *Otrā proklamēšana, pirmā taču bija 18. novembrī. Otrā jau 4. maijā, vai ne? Tā taču ir? (Daugavpils, diskusijas valoda – krievu)*

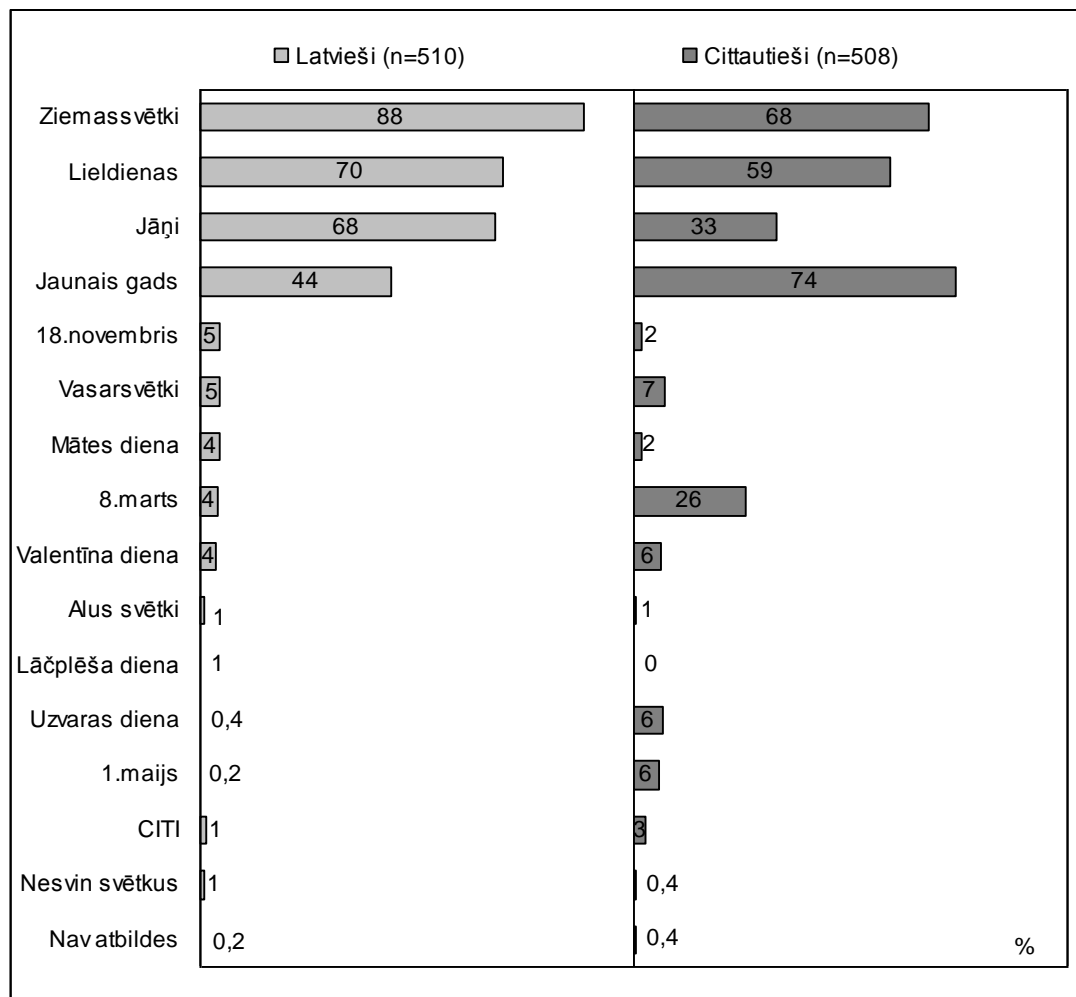
No grupu diskusijām par valsts svētkiem un to svinēšanu

- *- 18. novembris, manuprāt, ir diena, kad tika parakstīta vienošanās par Latvijas neatkarību. Tikai kādā laikā tā tika parakstīta, uz to man ir diezgan grūti atbildēt. (Rīga, diskusijas valoda – krievu)*
- *- Ja tā padomā, valstij ir vajadzīgi šie svētki, un es personīgi ne vienmēr aizdomājos par to, kādu iemeslu dēļ ir šie svētki, bet pieņemu tos tādus, kādi tie ir. Tātad valsts svin to, ka tā tiek uzskatīta par tiesisku valsti. Es, kā pilsonis, to ļoti izjūtu, un rakties vēsturē varbūt arī nav vajadzīgs. Tādēļ arī pārējie valsts svētki man nešķiet tik nozīmīgi. (Rīga, diskusijas valoda – krievu)*

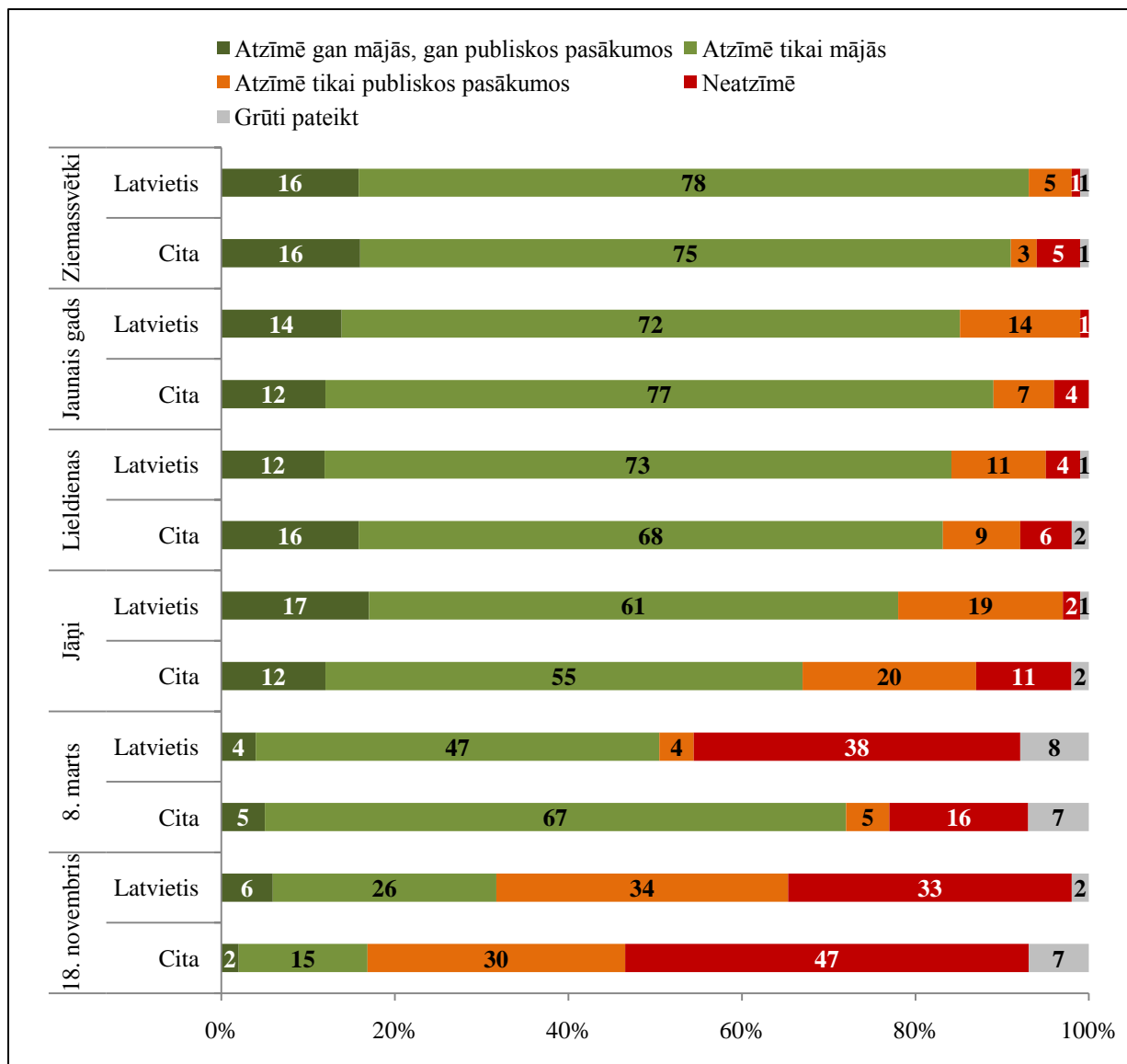
Visvairāk svinētie svētki. Kādus svētkus Jūs un Jūsu ģimene parasti atzīmē: gan mājās, gan apmeklējot dažādus pasākumus?
(Vairāku atbilžu jautājums, atzīmētas pirmās trīs atbildes, % no pilsoņiem, n=1004; % no nepilsoņiem, n=1005) 2000.

Svinamie svētki. 2005. Vairāku atbilžu jautājums. % summa pārsniedz 100.

Gadskārtu un valsts svētku svinēšanas paradumi. 2008. Latvieši, n= 664, citi. N= 337

No grupu diskusijām par valsts svētkiem un to svinēšanu

- *(..) mazmeitai stāstu: „Kā katram cilvēkam ir dzimšanas diena, tāpat arī valstij, Latvijai ir dzimšanas diena.” Tad vieglāk to ir uztvert. Salūts beigās ir kā dāvana. (Rīga, diskusijas valoda – latviešu)*
- *Lai gan to nevarētu nosaukt par tradīciju, bet mums tā ir ģimenes diena. Visbiežāk mēs ejam uz salūtu. Tas laikam ir vienīgais, ko mūsu ģimene apmeklē. (Rīga, diskusijas valoda – krievu)*